

Chăm Sóc Kẽ Qua Đời

An-Tiêm MAI-LÝ-CANG

Tôi có một niềm vui riêng của mình, vì công việc làm hằng ngày của tôi trên danh nghĩa hiện nay là ô sin nhưng mà thực tế, thì tôi không làm mọi công việc gần giống như ô sin chút nào. Ai đòi đi ở đợ mà khi thích thì làm còn không muốn thì thôi, nói cách khác thì khỏe làm mệt nghỉ. Nói chơi như vậy thôi, chứ thật ra tôi may mắn được làm công cho một người đàn ông còn trẻ gốc ở miệt duyên hải Hậu-Giang lên Phú-Lâm gần xa cảng miền Tây, và sinh sống chỉ có một mình. Chú ấy thuê một căn nhà nhỏ ở tại đây, và ung dung sống qua ngày với những thời giờ trông thật là thư thả. Ngày đầu tiên đến nhà của chú để nhận việc, thì tôi cảm thấy hình như là mình đã có lần gặp chú một lần ở đâu rồi. Đó là lần tôi vô tình gặp chú đang lui cui xách trên tay hai cái bọc ni lông chứa đầy những ổ bánh mì nóng mới ra lò, đem lại địa điểm cho cơm từ thiện ở trước nhà thương Bình-Dân. Lúc ấy, làm cho tôi nhớ lại là mới ngày nào, thì cũng chính tận mắt tôi được nhìn thấy bàn tay của chú đã từng có đưa cho con nhỏ bạn tôi một ổ bánh mì từ thiện ở trong bệnh viện tâm thần Thủ-Đức, nhằm dịp trong ngày tôi lên thăm nó.

Tôi bị thất lạc tin tức gia đình khá lâu, vì nhà nghèo cho nên tôi phải theo chân đám trẻ em bụi đời trốn trên toa tàu hỏa vào tận miền Nam tìm phương kế sinh nhai. Trong dịp này đây, tôi muốn nói lại một sự thực hết sức đau lòng cho những ai không có chút từ tâm đứng bên lề trái tim nhân ái hãy cùng nhau suy nghĩ. Trong thế giới tuổi thơ nghèo khổ lạc loài bị người đời xã hội bỏ rơi khinh rẻ, thì cũng có nhiều trẻ em có nhân cách và tâm hồn trong sạch, biết xấu hổ mỗi khi bắt đực dĩ phải sè tay xin tiền của khách qua đường mà tự biết tủi thân ở trong lòng. Tôi còn nhớ, trong bọn tôi có một đứa tên thật là Kiều-Mỹ nhưng nó lại dặn bọn tôi đừng kêu bằng tên thật, vì nó mặc cảm cho rằng mình nghèo mà kêu ra cái tên đẹp đó, thì không xứng đáng chút nào, có khi còn bị làm trò cười cho thiên hạ nữa. Vì vậy, nó mới lấy tên là Mơ. Tôi và Mơ nhập bọn vào đội ngũ trẻ em hằng ngày đội cái nia trên đầu đi bán bánh bò, bánh cam dạo cho một lò làm bánh ở ven biên thành phố.

Bánh cam

Lúc đầu, cuộc sống tuy có vất vả nhưng kiếm ra mỗi ngày cũng có được cơm ăn no. Về sau, có nhiều khu vực cấm bán dạo cho nên bọn tôi phải đi xa hơn nhưng không bán được nhiều. Tại lò bánh có chỗ cho bọn tôi ngủ qua đêm, nhưng mỗi khi bắt đầu ngủ thì phải dẹp dọn đồ đạc chùng chất lên nhau mới có thể trải tấm chiếu nằm ra được trên nền đất xi măng. Một thời gian sau, bỗng dưng chủ nhân lò bánh bán nhà đất cho người khác làm cho bọn tôi phải lâm vào cảnh thất nghiệp. Và vì đứa nào đứa nấy trong bọn tôi cũng còn quá trẻ, cho nên rất khó tìm được những công việc làm mà người ta đang cần chỉ dành cho người lớn.

Ngày chia tay nhau, chúng tôi ôm chầm lấy từng đứa một với hai hàng nước mắt tuôn trào, nhưng cũng không quên cùng thường hẹn sẽ gặp lại nhau ở một nơi nào đó. Sau mấy lần được tụ tập hàn huyên thì trong ngày y hẹn kỳ chót, tôi không còn tìm thấy Mơ nữa. Hỏi ra mới biết, thì nó đã vào bệnh viện tâm thần nường nấu cả một tuần nay rồi. Nguyên nhân là vì nó làm liều trộm đồ thiên hạ giữa ban ngày, để mong có tiền trở về quê thăm em. Nó có hai chị em, chúng chỉ có mẹ mà chưa từng được biết ba của mình là ai. Mẹ nó theo người ta đi làm công nhân hăng xường ở ngoài miền Bắc, giao hai chị em nó lại cho bà ngoại nuôi giùm. Ngoại nó già yếu không làm gì ra tiền, cho nên cuộc sống trong nhà vô cùng khó khăn, thiếu thốn với phương tiện ít ỏi của mẹ nó gởi về hằng tháng. Do vậy, mà nó phải ra đi thật xa để tìm cách sống tự lập.

Kỳ trộm đồ đó, nó bị người ta phát giác ngay lập tức nhưng thay vì kéo tay đưa nó về bót để đi tù thì người ta lại độc ác hơn, là đem giao nó vào bệnh viện tâm thần ở gần bên và tố cáo nói nó điên. Thoạt đầu, đâu ai dám nhận một bệnh nhân tuy sống trong hoàn cảnh lang thang nhưng không có chứng từ y bạ rõ ràng. Nhưng tại vì trong lúc quá đói, cho nên nhân cơ hội đó nó giả điên luôn để sớm mong có chỗ tá túc, và được bữa ăn lót dạ sau mấy ngày bị đói meo mệt lả. Tuy nhiên, sau đó thì bệnh viện cũng trả lại đời sống tự do cho nó, vì bản thân nó là người bình thường không có triệu chứng gì về sự mất trí cả. *Câu chuyện thương tâm này về sau tôi thường có dịp kể lại cho mấy đứa bạn cùng nghe, và đứa nào đứa nấy cũng không sao có thể ngăn cầm được nước mắt!*

Trong mấy ngày đầu trở về với nếp sinh hoạt của trẻ em bất hạnh hằng ngày, nó thổ lộ tâm tình là cảm thấy

tiếc rẻ cho về đời sống ở trong tù bệnh viện có sẵn cơm ăn chỗ ngủ khỏi phải ngửa tay nhờ vả vào thiên hạ. Nó oán trách bằng quơ là tại sao không ai thuê mượn mình làm việc đàng hoàng, trong khi nó bao giờ cũng lại là những con người lương thiện biết ơn, biết nghĩa. Thật ra, vì vóc dáng của nó hiện ra là người suy dinh dưỡng cho nên người ta ngại sợ đụng tới nó là phải nuôi thêm bệnh luôn, khác với bọn tôi có sức khỏe rất tốt được người ta thường cần đến khi muốn thuê mượn rẻ tiền. Do vậy, vì quá cơ cực cho nên đôi khi trên đường đi tới đâu, gặp ai nó cũng cúi đầu thốt lên những tiếng kêu đòi ăn xin thống khổ! Và bất luận mỗi lần được người ta có bố thí hay không, thì nó cũng đều biết tủi thân kèm theo với đầy mặc cảm xấu hổ ở trong lòng. *Chính vì vậy mà đồng tiền nào xin được thì nó cất riêng một bên, để dành cho ngoại của nó tuổi già.* Còn tiền nào do nó làm ra, thì nó mới đem đi mua thức ăn để sống. Riêng bọn tôi, thì đũa nào cũng biết thương nó và thường hay chia sẻ mọi nhu cầu cho nó khi cần.

Trở lại trường hợp của tôi, sau một thời gian lang thang xó chợ đầu đường mà không tìm thấy tương lai. Cho nên, tôi quyết định trở về quê tìm lại tông tích của mẹ cha, thì cũng đúng vào lúc mà ba tôi vừa mới qua đời sau một cơn bạo bệnh, vì không có tiền mua thuốc. Lúc bấy giờ, người dì ruột của tôi đang ở tại Biên-Hòa có nhắn tin kêu gọi hai mẹ con tôi vào đây để tìm việc làm tương đối được dễ dàng hơn. Sau khi mẹ tôi đã xin được vào làm chung cùng công ty với dì tôi rồi, thì bà bắt đầu dắt tôi đến trung tâm dịch vụ thuê mượn người lao động tay chân. Nhưng tại đây, tôi không được văn phòng dịch vụ giúp đỡ hướng dẫn cách đi tìm công việc ngoài luồng, vì tôi thuộc thành phần trẻ em vị thành niên cho nên họ không nhận để cùng ký hợp đồng. Tuy nhiên, sau đó thì tôi cũng may mắn gặp được người tốt bụng gián tiếp giới thiệu cho tôi đến nhà chú Tám hỏi xin việc, và được chú nhận lời. Chú ấy tuy dễ dãi nhưng mà là người có tánh tình rất là lạ kỳ, khó hiểu. Hơn ba tháng qua ở chung trong nhà, chú đã chỉ bảo, căn dặn tôi tất cả hết mọi việc phải làm theo thứ tự. Với bản tính siêng năng của mình sẵn có, tôi biết từ trước đến nay mọi việc tôi làm đều được chú rất vừa lòng.

Tuy nhiên, có những đêm khuya chú bị bệnh vặt, chú thường lên tiếng gọi tôi đem thuốc và bưng nước vào phòng. Và thay vì uống thuốc, thì chú tiến sát lại cạnh gần với ánh mắt nhìn thẳng vào tôi trần trụi từ đầu đến chân như có vẻ muốn dò xét một cái gì, làm cho tôi bỗng dưng phải lấy làm hoang mang, lo sợ. Lúc đó, tôi nghĩ nói thầm trong bụng: *"Minh ăn mặc kín đáo như vậy đâu có để lộ ra cái gì, để cho chú ấy phải sinh lòng. Hay là, chú đã biết được chuyện mình lượm được tiền ở trước nhà, à... mà mình đã có nói với chú rồi. Hôm đó, chú cũng có nói đó là tiền của chú đánh rơi nhưng mà chú cho mình luôn. Hay là chú có dụng ý?"* Nghĩ vậy, rồi tôi lại chợt nhớ đến những câu chuyện không lành đó đây từng xảy ra trong hoàn cảnh như vậy đều đã được đăng trên trang báo chí hằng ngày, cho nên tôi bắt đầu run sợ và sửa soạn trong tư thế đề phòng. Nhưng thường thì sau những lần như vậy thì chú lại ngồi dậy bước ra khỏi phòng đi một vòng quanh trong nhà. Và mỗi khi đến trước bàn thờ của người vợ chú, thì chú luôn luôn bật đèn sáng lên và ngó qua liếc lại. Xong rồi, chú lên tiếng bảo tôi hãy đi ngủ tiếp.

Sự kiện đó tái đi tái lại quá nhiều lần làm cho tôi một hôm nhớ lại, là kể từ ngày nhận việc thì chú có căn dặn rõ ràng là ngày nào cũng phải lau tấm hình của thím trên bàn thờ cho sạch bụi. Và tôi vâng lời lau đến nỗi tấm kiếng khung hình bóng sáng, đến độ tôi tin nếu có bụi rơi vào thì nó sẽ bị lập tức rớt đi ngay. Thật tình mà nói, tôi thấy chú Tám cư xử với tôi rất tốt không phải giống như trường hợp giữa chủ nhà và đầy tớ bao giờ. Tuy nhiên, mà cũng lạ vì thật tình tôi cũng không hiểu là tại sao có ngày tôi làm việc từ sáng đến chiều nào đi chợ, nấu cơm, lau nhà, giặt đồ v...v..., và tôi định ninh trong bụng, là mình sẽ được chú khen theo như thông lệ. Trái lại, ngày ấy thấy chú không được vui mà tôi cũng chẳng dám hỏi rõ lý do. Tôi đoán về đời tư của chú có nhiều bí ẩn, mà chú hãy còn giữ mãi ở trong lòng ít khi vô tình thổ lộ ra ngoài, để cho người ta có thể biết được. Và tôi nghĩ chú cũng là người từng cố gắng chịu đựng, để sống quá nhiều về cho cuộc đời quá khứ với một nội tâm bình dị trong sự thủy chung. Do vậy, tôi tin chú ngày xưa ắt phải có ít nhất là một thiên tình sử đắm lệ để cho chú phải đeo sầu.

Một hôm chú có người bạn gái ở đâu đến chơi, và tình cờ tôi được nghe lén qua câu chuyện giữa hai người.

Tiếng của chú Tám nói:

- Anh không thể đi xa hơn được nữa.

Người khách đặt vấn đề:

- Em biết, nhưng từ lâu chị đã không còn và em thì bao giờ cũng mong có dịp để được sống bên anh. Hay là, từ nay về sau mỗi ngày em sẽ đến ở với anh, chiều tối thì em về?

Chú Tám trả lời ngắn gọn:

- Không được đâu!

Khi nghe chú Tám trả lời như vậy, thì tự dưng tôi được dịp thở phào nhẹ nhõm nhưng trong lòng tôi lại bắt đầu không mấy có thiện cảm với người đàn bà kia. Và tôi muốn gặp riêng, để nói thẳng với bà rằng chú Tám là người cần tôi săn sóc hơn là bà. Lúc bấy giờ, tôi không hiểu tại sao mình lại có lòng sinh ra ganh tị vô cớ với một người đàn bà khác? Sở dĩ tôi có ý tưởng như vậy, là vì tôi hiểu rõ được tình cảm của chú Tám đối với người vợ đã qua đời, vì một lần tôi nghe chú tâm sự trong lúc vui: *"Hồi trước mỗi ngày chú đều có lau khung hình của thím trên bàn thờ, nay có cháu rồi thì chú giao cho việc này."*

Như vậy rõ ràng là sự quan tâm nhất của chú Tám trong hằng ngày, là việc săn sóc tấm ảnh của người vợ thân thương, mà công việc ấy nay lại giao cho tôi. Tuy nhiên, khác có điều là một hành động mà hai ý nghĩa. Chú Tám khi lau khung hình là để tỏ lòng nhớ đến người quá cố, còn tôi khi lau hình thì thứ nhất là vì bổn phận, còn kế theo là vì đồng lương của chủ nhà nhưng đôi khi tôi lại có ý nghĩ khác lạ là chỉ vì con người của chú Tám mà thôi! Hơn thế nữa, nhiều lúc trong nhà chỉ có hai người qua lại đụng đầu nhau thì tôi lờn mặt, vô tình xem chú Tám cũng như một người bạn bình thường không hơn không kém. Thậm chí, tôi còn dám hỏi chú về những kinh nghiệm của người lớn về tình yêu là như thế nào. Lúc bấy giờ, tôi tự cho mình có tư cách như là

người lớn đang đón chờ những lời đối thoại đàng hoàng. Đàng này, chú Tám có vẻ khinh thường đầu óc của lũ trẻ con với sự hiểu biết trong thời đại bây giờ, cho nên có những ngôn từ tế nhị thốt ra làm cho tôi không thỏa mãn. và tôi hờn giận chú lắm.

Tôi bắt đầu lảng công, và tỏ ra có thái độ thách thức của một đứa trẻ đối với người lớn. Sở dĩ tôi dám làm như vậy, vì tôi biết chú Tám đang cần tôi lắm. Tôi tự tin, chú Tám sẽ không nặng lời trách móc với mình khi hỏi tưởng lại có một ngày chú Tám nói: *"Cách đi đứng, nói năng của cháu hơi giống như thím ngày xưa..."* Và lại, tấm ảnh mà chú đang thờ đó, thì ra vẽ là chân dung của một người con gái hơn là của một người đàn bà. Với bằng chứng cơ sở đó, tôi xác định trong tâm hồn của chú Tám chắc chắn phải có một thiên tình sử đắm lị. Tuy nhiên, sự ương ngạnh của tôi không thể kéo được dài, vì một hôm khi tôi sửa soạn vừa bước ra ngoài thì bị chú Tám bắt thành linh kê lại và ra lệnh chỉ tay cho tôi ngồi xuống ghế. Trước khi mở lời, thì chú Tám đi lại tới bàn thờ của thím ngó qua liếc lại rồi nói:

- Tại sao hôm nay cháu không lau khung hình?
Nghe vậy, tôi như đĩa trứng phải vôi liền giẫy nảy:

- Dạ có chứ sao không!

- Cháu không có lau, ngày mai nếu cháu không thích làm ở đây nữa thì cháu có thể xin nghỉ việc.

Chú Tám nói bằng giọng quả quyết như vậy. Thú thật là mấy thời gian sau này, thì tôi rất là chảnh mảng với mọi thứ việc làm ở trong nhà. Chính vì vậy mà hễ có thể cho bớt được chuyện làm gì, thì tôi cho nó qua luôn. Cũng như sáng hôm nay, khi tới cái khung hình thấy nó còn sạch sẽ bóng lưỡng thì tôi nghĩ không cần đụng tới ai dè chú Tám biết được, và sự việc này làm tôi phân vân tự hỏi đến phải nhức đầu. Tuy nhiên, lỗi này tôi nghĩ chú Tám có thể tha thứ cho luôn. Vì mới tối hôm chủ nhật vừa qua, là lần đầu tiên, mà tự dưng tôi bắt ngờ cảm thấy mình sung sướng khi đã được chú Tám thành linh nắm lấy hai bàn tay của tôi, và lật qua úp lại nhiều lần rồi nói:

- Đôi bàn tay của cháu sao mà nó giống...

- Nó giống cái gì hả chú? - Tôi mừng rỡ hỏi nhanh.

Thực ra, trí khôn của tôi cho phép tôi đã biết rõ được chú Tám muốn nói đến cái gì rồi, giống như mới ngày nào chú nói về cách đi đứng, nói năng của tôi. Do vậy, tôi muốn nói với chú vài lời với ý nghĩ của một người lớn nhưng không hiểu tại sao tự dưng tôi lại khiếp sợ không thể mở miệng nên lời. Rồi ngày ngày qua, đêm đêm nằm ngủ tôi lại bị trần trọc liên miên trong những giấc mộng đẹp...như mơ. Trái lại về phần chú Tám, thì lần lần cũng tỏ ra có lòng thương mến tôi nhiều hơn. Chú tăng lương cho tôi, và thường mua quà tặng cho tôi mỗi khi có dịp tiện đi vào siêu thị. Vậy mà bây giờ, thì việc gì sẽ đến phải đến. Tôi cúi đầu lắng nghe chú Tám than phiền, chỉ vì sự sơ xuất trong ngày không lau tấm khung hình. Việc đó, đối với tôi là chuyện nhỏ, nhưng ngược lại đối với chú Tám thì lại là một chuyện lớn, mà có thể nói nó gần như là một lỗi lầm cuối cùng không thể thứ tha. Chú Tám tiếp lời nói khi nãy:

- Từ đầu chú có dặn cháu hết sức rõ ràng, là trong một ngày cháu có thể quên nấu cơm cho chú ăn, chớ không thể quên lau tấm khung hình ở trên bàn thờ. Vậy mà từ lâu cháu không làm đúng nhiều lần, và sự việc này vô tình làm cho chú có những ngày không được vui trọn vẹn, cháu thử nhớ lại xem? Còn nay, thì cháu đã

cố tình tái phạm hoài về lời yêu cầu quan trọng đó rồi, thì cháu phải biết lý do! Hơn thế nữa, bấy lâu cháu ở đây với chú quen rồi cho nên bây giờ cháu ra đi thì chú cũng buồn lắm, nhưng mà cháu nên tự ý xin thôi việc. Chú nói như vậy cháu có hiểu gìùm cho chú không?

Tôi trả lời gọn lỏn:

- Dạ hiểu!

Sau đó, tôi trở về phòng bưng hai tay ôm mặt khóc thật lâu cho vơi đi niềm hối hận vô cùng. Hồi tưởng lại từng những kỷ niệm sống bên chú Tám trong căn nhà này, tôi được chú thương yêu, chịu chuồng đến độ mà mấy đứa bạn có dịp đến thăm thấy vậy sinh ra hiểu lầm! Hôm đó, thỉnh linh có mấy đứa bạn, có dịp đi ngang qua ghé vào chơi trong lúc tôi đang lau nhà. Chú Tám thấy vậy liền ra lệnh biểu tôi ngừng tay lại và tự do tiếp bạn, trong khi tự chú có động thái tế nhị đối chủ làm tớ đi tiếp tục dọn dẹp công việc làm bỏ lỡ của tôi. Thậm chí chú Tám còn mở chai coca, đưa cho chúng tôi uống nữa. Hình ảnh tử tế hiếm có này, đã làm cho mấy đứa bạn tôi phải khát thèm và tâm sự tỏ bày ước gì chúng cũng may mắn sẽ tìm ra một chỗ làm trong hoàn cảnh được chủ nhà đối xử y như vậy.

Thời gian trôi qua rất nhanh, cuối tháng sau đó trước khi bước ra đi khỏi căn nhà chú Tám, tôi có viết để lại chú vài hàng kèm theo với lời yêu cầu phải tẩy xóa ngay từng chữ một khi đã xem qua, vì chính tôi cũng mong có dịp để ra đi. Và tôi tin rằng với tư cách của một người lớn, thì chú Tám đã hiểu hết tất cả những gì mà tôi tâm sự kể cả điều chi mà tôi sẽ muốn nói. Nói trắng ra, vì chú Tám không đáp ứng thực tế nhu cầu tôi đang muốn, và tôi nông nổi ích kỷ vì không thể để làm thỏa mãn nhu cầu của chú Tám dành cho đối với bất cứ một ai, ngay cả người vợ thương yêu qua đời của chú!. Do vậy, mà tôi cũng vẫn còn có thêm một niềm tin nữa, là tâm trạng của chú Tám và tôi đều cùng giống như nhau. Và sự lặng câm của giữa hai người sẽ giải thích cho điều đó. Hoàn cảnh của xã hội ngày nay nếu phải hiểu theo nghĩa bóng thì nó đã bị biến thái rất nhiều về mọi mặt, y như tình trạng của động vật hóa thân. Dòng thác cứ tiếp tục chảy nhanh, cuốn trôi phăng tất cả những chướng ngại nào cố bám trụ mà không biết tự lượng được sức mình. Trong thế hệ cộng đồng tuổi trẻ của chúng tôi hôm nay cũng vậy, dù thuộc ở mọi thành phần giai cấp nào thì chúng tôi cũng có cái óc trưởng thành sớm hơn nếu đem so lại với cái đầu của lớp thế hệ người đi trước. Do vậy, dư luận người ta cũng lần bót ngạc nhiên về hiện tượng của lớp trẻ vị thành niên đến phá thai trong bệnh viện có tỉ lệ cao hơn người lớn hàng năm. Vấn đề này, có một lần được tôi đề cập đến với chú Tám.

Hôm đó tôi bị cảm sốt rất nặng, đêm về được chú Tám lo lắng thuốc men. Chú ngồi cạnh giường và tự tay bỏ viên thuốc vào miệng tôi và cầm ly nước nóng cho tôi uống. Khoảnh khắc đó, tuy chưa uống thuốc nhưng không hiểu tại sao tự dưng tôi như người được hồi sức một cách lạ kỳ, và bất thỉnh linh cũng không hiểu tại sao tôi giang tay ra ôm chầm lấy chú rồi hỏi:

- Này chú Tám, hồi nhỏ chú có coi cuốn tiểu thuyết tựa đề là "YÊU" nổi tiếng không?

- Ý cháu muốn nhắc lại nhà văn họ Chu đã tử nạn từ lâu? - Chú hỏi lại vậy.

Tôi nường đà nói tiếp:

- Cuốn tiểu thuyết lừng danh một thời đó đã từng hấp dẫn được hàng vạn tuổi teen ngày trước, nhưng bây giờ thì nó không còn có giá trị về thời gian lẫn cả không gian.

Chú Tám kinh ngạc về câu nói của tôi, cho nên tò mò:

- Hồi còn đi học, thì cháu học lên tới lớp mấy?

- Chú muốn hiểu sao cũng được.

Tôi cố trả lời nhanh rồi nói tiếp:

- Chuyện một cô bé thời ấy còn quá nhỏ mà đã vô tư nói ra lời tình ý với người lớn, hoặc giả nếu vì do sớm nảy nở cơ năng thân thể mà vô tình thốt ra những lời như vậy với một người đàn ông. Thí dụ khác, như là trường hợp cố tình như của cháu nói với chú đây, thì không có lạ gì nếu đem so với thời đại ngày nay. Tuổi trẻ bây giờ vì không có tương lai, cho nên ai cũng muốn sống trọn vẹn cho thời hiện tại.

Chú Tám nói:

- Cháu đã hiểu thế nào là hiện tại, vậy thì cháu phải hiểu về tương lai nữa chứ!

Tôi trả lời:

- Tương lai là con số không chú ạ! Thực tế bây giờ là chú không nên sai lầm khi đánh giá về trình độ nhận thức của thế hệ trẻ. Cháu không làm điều gì xấu trái với lương tâm, trong khi chú có quyền suy nghĩ của người lớn thì cháu cũng có quyền hiểu biết theo lứa tuổi trưởng thành trong xã hội ngày nay. Cháu tự nguyện...

Nghe tôi nói vậy, chú Tám đứng lên hỏi:

- Ý cháu định muốn nói gì?

Tôi đánh trống lảng:

- Người ta ở đời không bình đẳng về chuyện địa vị sang giàu, nhưng bình đẳng về quan niệm suy tư của con tim khi có khát vọng nhu cầu hạnh phúc. Sự đồng cảm giữa hai người yêu nhau nếu thật sự đã đặt trên cơ sở nền tảng hợp lẽ về tình, thì khả năng giảm khinh ảnh hưởng của luật pháp chen vào cũng nên...

Chú Tám ngắt lời:

- Cháu nói hết chưa?

Tôi tiếp lời nói thẳng:

- Thủ phạm chính là xã hội, đồng lõa gián tiếp là trường hợp như cháu đây, còn lại chỉ là nạn nhân đánh mất tinh thần cảnh giác. Cháu muốn nói thêm, là kẽ hở của luật pháp sẽ càng mở rộng nếu không loại trừ được những nguyên nhân tệ đoan xã hội trong thời buổi bây giờ.

Chú Tám nghe tôi nói đến đây liền thở nhẹ, tỏ ý buồn, và từ từ gỡ đôi bàn tay của tôi còn dính vào thân chú, đoan chú bỏ đi về phòng.

Trường hợp nhỏ bạn tôi cũng vậy, cái tên Mơ nay kể như thuộc về của giai đoạn, vì bây giờ thân thể nó trông thấy đầy đả và nó đã lấy lại cái tên cũ là Kiều-Mỹ đẹp đẽ như xưa. Hồi ra, nó nói nhờ may mắn tìm được chỗ làm tiếp viên quán giải khát. Và do nhờ có kinh nghiệm sống thờ còn quá vất vả, cho nên nó thành công trong việc xử thế gieo cảm tình được với nhiều người. Và cũng vì đã từng sống cho tuổi trẻ đến quá đà, cho nên nó cũng có lần đến bệnh viện để nhờ nhà thương giải quyết giúp trường hợp của những người mẹ không muốn sinh con. Tuy nhiên, không theo như tình trạng tâm lý đa số của những người con gái trẻ sau khi làm chuyện đó, thì trong lòng họ lúc nào cũng muốn cố tình quên luôn hẳn đi một kỷ niệm đau buồn để đoạn tuyệt quá khứ. Đằng này trái lại, trong cái đầu của con Kiều-Mỹ lúc nào nó cũng còn mãi vấn vương về một quyết định hành động thiếu nhân tính của cuộc đời mình. Đôi mắt nó luôn luôn đăm lẹ mỗi khi kể lại như là tự mình vừa đã đánh mất đi một dịp, để được làm một người mẹ có tình thiêng liêng mẫu tử. Do vậy, nó nhớ chính xác, rõ ràng đúng vào giờ ngày tháng năm, lúc mà người ta đã trục ra cái nhục thể hài nhi bầy nhầy và giao lại cho nó, vì theo sự yêu cầu của nó. Rồi nó trở về nhà, tự hỏa thiêu lấy và bỏ tro bụi vào hũ cốt đem ngay vào chùa. Sau đó, nó thường đi chùa để dự lễ cầu siêu luôn, thậm chí nó còn có đặt tên cho đứa con hữu sanh vô phúc của nó là Mộng-Mộng nữa. Ngoài ra, tôi còn biết Kiều-Mỹ là đứa con gái có bản tính lạ kỳ, mỗi lần có dịp hễ chung thì chạ để vào nhập cuộc hai bên cùng có lợi, mà nếu gặp phải con người đại đạo hái hoa thì nó lại càng giả nai đến độ kẻ cướp phải làm trước một bà già. Và nó luôn luôn lên án kẻ chủ mưu cần phải được truy lùng tông tích.

Trở lại câu chuyện gia đình trong hiện tại, thì cuộc đời của mẹ tôi vừa đã tẽ sang khúc quanh để tiến thêm một bước đi mới nữa. Vì bà còn trẻ, khó mà có thể sống cô đơn với những ngày tháng lẻ loi tại một nơi có rất nhiều công nhân viên cùng làm việc chung ở khu công nghiệp. Và tôi đã có thêm một đứa em cùng mẹ khác cha. Tình trạng này lúc ban đầu làm cho tôi cảm thấy tủ thân, nhưng càng về sau, thì tôi hết sức thông cảm và thương yêu mẹ rất nhiều. Rồi cũng vì hoàn cảnh tế nhị trong gia đình mà mẹ tôi đành nghẹn ngào giao lại cho tôi tấm khung hình của ba tôi, để cho tôi đem về nhà thờ phụng. Tuy nhiên, dẫu sao về việc này nếu mẹ tôi có chút ngại ngùng nào mà không muốn nói ra, thì trước đó, tôi cũng đã có ý định là sẽ đề nghị cùng với mẹ là hãy để cho tôi có bản phạn thờ phượng, cúng kiến người cha kính yêu từ lâu không may đã qua đời...

Hồi này con số lượng về tiểu thuyết, truyện hay tích lạ bằng tiếng nước ngoài dịch sang tiếng Việt đã được tái bản khá nhiều, và giá mua thì cũng khá đắt đối với tôi. Trong số đó, có những loại danh mục về gia đình, xã hội, quốc gia, đạo đức, tâm linh v...v..., và tôi thấy có rất nhiều hình ảnh của các nghĩa trang chiến sĩ ở nước ngoài rất đẹp. Nhất là, ở vùng Normandie nước Pháp. Vùng đất này, khi xưa là bãi chiến trường khốc liệt đối đầu giữa hai hàng chiến sĩ ở giữa hai bên bờ chiến tuyến, và họ đã thề hi sinh quyết đấu trận thư hùng với nhau cho đến giọt máu cuối cùng trong ngày lịch sử "*Le Jour le plus long*"** nhưng rồi tất cả đều nằm xuống đây... Và còn những chuyện cổ phương Đông, kiểu bà Trang-Tử chăm sóc kẻ qua đời bằng cách lấy quạt quạt cho đất ướt chóng khô! Chuyện này có khác với ý nghĩa hình ảnh của những nắm mộ hoa được rải tro cốt người chết trong Vườn Hoa Tưởng Niệm (*Jardin du Souvenir*) đã được người ta thường xuyên chăm nom bón phân tươi tốt. Cho đến những câu chuyện nghĩa địa thú vật, cũng được chăm sóc chu đáo với mồ yên mả đẹp dành cho các loại chó mèo ở tận phương Tây. Rồi nào là chuyện kẻ qua đời không muốn cần ai ở lại phải bận tâm chăm sóc, và họ đã để lại di chúc cho thân nhân phải thi hành là rải tro cốt của mình trên núi cao, bề cao. Để cho nắm tro tàn của họ được thanh thản tự nhiên trở về hòa nhập với cát bụi thế gian, thể theo luật biến thể vô thường mà mọi sự việc ở trên đời đều có đến rồi đi, rồi hễ có sinh thì có diệt. Và những điều trông thấy này, từ lâu từng đã có rất nhiều ảnh hưởng vào trong tâm hồn bé nhỏ thường hay suy nghĩ của tôi.

Vườn hoa tưởng niệm

Mộ chó

Mộ mèo

Do vậy, tôi có đồng quan niệm với Kiều-Mỹ là cùng chào thua trước tấn bi kịch của *cuộc đời là mong đợi, sau cùng là tuyệt vọng*. Tuy nhiên, riêng về phần tôi, đôi khi, thì cũng còn có được những giấc mộng đẹp, vô hình, là có hình ảnh của chàng hoàng tử của lòng mình đang ân cần chăm sóc trong lúc chiêm bao, đứng *quạt hầu ru* đưa đi vào trong thế giới mơ màng:

*Ngủ đi em, mộng bình thường
Ru em sẵn tiếng thùy dương mấy bờ**...*

An-Tiêm MAI-LÝ-CANG
(Paris 7-5-2019)

*- "*Le Jour le plus long*" là tựa đề của một truyện phim chiến tranh nổi tiếng, và được thực hiện phỏng theo nội dung cốt truyện đặc sắc trong tác phẩm lừng danh "*The Longest Day*" của nhà văn, nhà báo Cornelius Ryan (1920-1974) quốc tịch Anh-Mỹ. Với phần kỹ thuật thật là cực kỳ tinh xảo, tái hiện hình ảnh chiến trận ngày lịch sử (6-6-1944) trong thế chiến thứ hai, xảy ra giữa quân đội Đồng-Minh và Đức tại Normandie, cuốn phim được quay vào năm 1962.

** - Thơ "*Ngậm Ngùi*" của Huy-Cận.